การพัฒนาที่ยังไม่ยั่งยืน

ดร.วิฑูรย์ สิมะโชคดี

การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ตั้งอยู่บนแนวความคิด และหลักการที่ว่าการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมจะต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้ง 3 มิติ ไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง หรือการพัฒนาในระยะยาวด้วย

ถึงแม้ว่าหลักการหรือแนวความคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน ในระดับสากลว่าเป็นหลักการที่ดี และมีประโยชน์ต่อสังคมโลก แต่อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา หลักการนี้ยังคงมีปัญหา และอุปสรรคอยู่หลายประการในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติตามที่มุ่งหวังไว้

เรื่องนี้สามารถวิเคราะห์ (ถึงเหตุปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาอย่างยั่งยืน ยังไม่ยั่งยืนเท่าที่ควร) ได้ดังนี้

ประการแรก การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวความคิดในเชิงอุดมคติเป็นนามธรรม (abstract) จึงเป็นเรื่องที่เข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมได้ยาก และทำให้เห็นผลได้ยากด้วย แนวความคิดนี้จะคล้ายกับการอธิบายความหมายของคำว่า "ความมีอิสระ (freedom)" "ความรัก (love)" หรือ "ความหวัง (hope)" ซึ่งมีความหมายที่ไม่แน่นอนตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับการตีความ หรือให้นิยามของแต่ละบุคคล หรือแต่ละองค์กรมากกว่า

ประการที่สอง การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวความคิดแบบบูรณาการ (integration) ที่มีเนื้อหา ครอบคลุมทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเกี่ยวข้องกับหลายองค์กรหลายภาคส่วนด้วย

ดังนั้น การประเมินประสิทธิภาพแบบองค์รวม (holistic) เพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็นหรือทุกรายละเอียดเพื่อทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายจึงทำได้ยาก โดยเฉพาะประเด็นด้านสังคม เช่น สิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียม ความยุติธรรม สุขภาพ อาชีวอนามัย และความปลอดภัย เป็นต้น

ประการที่สาม การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวความคิดที่ยึดมุมมองในระยะยาว (long term) โดยคำนึงถึงผลของการพัฒนาไม่ให้กระทบกับอนาคตของคนในรุ่นต่อๆ ไป

ดังนั้น มุมมอง "ระยะยาว" ที่ไม่เท่ากันของแต่ละบุคคลหรือองค์กร จึงทำให้ระยะเวลาของ การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความแตกต่างกันออกไป

ประการสุดท้าย การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวความคิดในเชิงบริหารที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และแพร่หลาย

จึงมีความพยายามที่จะทำให้แนวความคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความแน่นอน และเป็นมาตรฐาน แต่ในปัจจุบันยังไม่มีวิธีการหรือเครื่องมือ (tool) ใดๆ ที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และเหมาะสมสำหรับการชี้วัด และประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทางปฏิบัติ

ดังนั้น การทำความเข้าใจ และศึกษาถึงแนวความคิด และหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ลึกซึ้ง จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปประยุกต์ปฏิบัติ รวมถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้สามารถนำหลักการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเลือกใช้เครื่องมือหลายๆ ชนิดที่มีอยู่มาบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ

ก่อนการดำเนินธุรกิจและการประกอบการก็ควรใช้เครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่ Strategic Environmental Assessment, Environmental Impact Assessment และ Health Impact Assessment

ในระหว่างการดำเนินการธุรกิจ และการประกอบการยังมีเครื่องมืออีกหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ ได้แก่

Sustainable Indicators สำหรับเป็นกรอบ และทิศทางการดำเนินงานในอนาคตเทียบกับผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านๆ มา

Life Cycle Assessment สำหรับประเมินประสิทธิภาพของการใช้วัตถุดิบ พลังงาน มลพิษ และของเสียเทียบกับผลิตภัณฑ์

Life Cycle Costing สำหรับประเมินต้นทุน และค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริง

Risk Assessment สำหรับการจัดทำแผนฉุกเฉิน และการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นต้น

ทั้งนี้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนยังจำเป็นต้องสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา และบูรณาการทั้งแผนยุทธศาสตร์ และการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริงต่อไปด้วย

ปัญหาเรื่องโลกร้อน สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงเป็นปัญหาของ "พลเมืองโลก" อย่างพวกเราทุกคนที่ควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่ออนาคตของพวกเราบนโลกใบนี้

เพราะเป็น "Our Common Future" **ครับผม!** TPA news